

Kommittémotion

Motion till riksdagen: 2014/15:3070

av Stig Henriksson m.fl. (V)

med anledning av prop. 2014/15:104 Svenskt deltagande i den militära utbildningsinsatsen i norra Irak

1 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det i Sveriges åtaganden i den militära utbildningsinsatsen bör ingå att informera och utbilda i internationell humanitär rätt och krigets lagar.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det i Sveriges åtaganden i den militära utbildningsinsatsen bör ingå att informera och utbilda om FN:s resolution 1325.

2 Inledning

Vänsterpartiet säger ja till svenskt deltagande i den militära utbildningsinsatsen i norra Irak. Vår inställning till internationella insatser är tydlig: vi vill att Sverige ska vara en stark och konsekvent röst för fred och säkerhet i alla delar av världen. Vi kan stödja att Sverige deltar i internationella militära insatser när det för det första finns ett FN-mandat och när det för det andra finns goda förutsättningar för insatsen att bidra till fred, säkerhet för civilbefolkningen och möjlighet till utveckling. När det gäller den svenska militära utbildningsinsatsen i norra Irak anser vi att båda dessa kriterier är uppfyllda. Insatsen vilar på folkrättslig grund. Vårt stöd till den svenska militära utbildningsinsatsen gäller för den tidsperiod regeringen har anvisat i liggande proposition. Inför en eventuell fortsättning ska förstas insatsen bedömas och utvärderas. Med de många oklarheter som råder över den aktuella situationen i området – oförutsägbarheten i utvecklingen, osäkerheten både i förhållande till IS/Daesh och mellan de olika delarna av de irakiska försvarsstyrkorna, uppdragets oklara konturer, komplicerade kommandostruktur, m.m. – finns det skäl att ytterligare understryka vikten av att noggrant följa utvecklingen även under själva den insatstid som föreslås

beslutas. I regeringens proposition står det att utbildningsinsatsen är riktad till irakiska säkerhetsstyrkor. Vi vill tydliggöra att vårt stöd till den svenska militära utbildningsinsatsen gäller utbildning riktad till de kurdiska styrkorna, s.k. peshmerga, och inget generellt stöd till den irakiska regeringsarmén.

Vi ser i övrigt anledning att lyfta tre frågor. Det handlar om vikten av att utbilda i internationell humanitär rätt, att Sverige bör ta fram en handlingsplan för FN:s resolution 1325 i Irak och Syrien samt krav på humanitär hjälp till Rojava – de kurdiska kantonerna i Syrien.

3 Behov av att utbilda i internationell humanitär rätt

Den internationella humanitära rätten, även kallad krigets lagar, är en del av folkrätten. Den humanitära rätten syftar till att humanisera krigföringen för att begränsa det lidande som väpnade konflikter orsakar för såväl civila som stridande. Mot bakgrund av det som hände i Tikrit, när de irakiska styrkorna återtog staden från IS/Daesh i april månad 2015, står det klart att det finns ett stort behov av att utbilda de tänkta mottagarna av den militära utbildningsinsatsen i internationell humanitär rätt och krigets lagar. Svaret på IS/Daesh förbrytelser och övergrepp får aldrig bli till hämndaktioner, utan i stället en återupprättelse av respekten för internationell och humanitär rätt. I Sveriges åtaganden i den militära utbildningsinsatsen bör det ingå att informera och utbilda i internationell humanitär rätt och krigets lagar. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

4 Förstärkt arbete med resolution 1325 i Irak

I Irak och Syrien ser vi hur våldet drabbar kvinnor och män på olika sätt och i olika utsträckning. Insatserna för kvinnor och män behöver därför se olika ut. Det är viktigt att kvinnor i regionen inkluderas i den kommande fredsprocessen, dels för att få ett inflytande över hur situationen för kvinnors rättigheter utvecklas, dels för att erfarenheten från andra länder visar att fredsförhandlingar där kvinnor deltar leder till en mer hållbar fred. Därför bör även detta vara en del i utbildningsinsatsen. FN:s resolution 1325 ”Kvinnor, fred och säkerhet”, är ett nödvändigt verktyg i detta arbete. Vänsterpartiet skulle gärna se att regeringen tog fram en specifik handlingsplan utifrån FN:s resolution 1325 för Sveriges samlade militära och civila insatser i Irak och Syrien. När det kommer till utbildningsinsatsen i Irak vill vi att insatsen får i uttryckligt uppdrag att utbilda de irakiska styrkorna i FN-resolution 1325. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

5 Krav på humanitär hjälp till de kurdiska områdena i Syrien

IS/Daesh agerar i både Irak och Syrien, och om de ska kunna pressas tillbaka krävs en bred och regional strategi som också inkluderar humanitärt stöd, stöd till försöken till fredssamtal i Syrien och stöd till de självstyrande kantonerna, Rojava, i norra Syrien i deras arbete att försvara civilbefolkningen och återuppbygga de städer som förstörts.

Rojava tillhör de områden som drabbats hårdast av IS/Daesh, inte minst staden Kobane, där striderna har orsakat enormt mänskligt lidande och stora flyktingströmmar. Behovet av humanitär hjälp är skriande stort, men en mycket liten andel av den humanitära hjälpen når i praktiken dit.

Sverige kommer nu att ingå i en bred koalition för att bekämpa IS/Daesh. Det är viktigt att vi *samtidigt* bistår med hjälp till återuppbyggnad för att möjliggöra en tillbakagång till ett vitalt, civilt samhälle, när väl IS/Daesh pressats tillbaka. Humanitärt bistånd till nödlidande människor är – precis som regeringen själva uttrycker det – ett av de mest handgripliga och verkningsfulla medel som finns för att lindra de mänskliga skadorna av väpnad konflikt. Behoven av humanitär hjälp är enorma i Syrien, Irak och i grannländerna. Tyvärr är den humanitära hjälpen ojämnt fördelad. Få organisationer är verksamma i de områden som i dag kontrolleras av kurderna, och företrädare för de tre kurdiskdominerade kantonerna har inte bjudits in att delta i de tidigare fredssamtalen. Därför ser Vänsterpartiet stora behov av att Sveriges humanitära hjälp till Irak och Syrien också kommer de kurdiska områdena i Syrien till del. Det är ett krav som Vänsterpartiet lyft vid flera tillfällen, och vi avser att återkomma i riksdagen med konkreta förslag på området.